

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 183/2022-28

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a maloletého [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného zákonnou zástupkyňou – matkou [REDAKOVANÉ], obaja právne zastúpení advokátom Mgr. Petrom Troščákom, Hlavná 50, Prešov, proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove č. k. 24 CoP 46/2021-846 zo 14. decembra 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 7. februára 2022 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na rovnosť účastníkov podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, základného práva na vyjadrenie sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením krajského súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Navrhujú napadnuté uznesenie zrušiť, vec vrátiť súdu na ďalšie konanie a priznať im náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že na Okresnom súde Prešov (ďalej len „okresný súd“) sa pod sp. zn. 28 P 34/2018 vedie konanie o úpravu práv a povinností k maloletému [REDAKOVANÉ]. Okresný súd v tomto konaní vydal 2. júla 2020 rozsudok č. k. 28 P 34/2018-717, ktorým (okrem iného) neschválil rodičovskú dohodu (II. výrok), zveril maloletého do osobnej starostlivosti matky vrátane jeho zastupovania a spravovania jeho majetku (III. výrok) a rozhodol o výživnom a o dlžnom výživnom (IV., V. a VI. výrok). Na základe odvolania sťažovateľky a otca maloletého krajský súd napadnutým uznesením zrušil rozsudok okresného súdu v uvedených výrokoch a vec

vrátil okresnému súdu v tomto rozsahu na ďalšie konanie. Dôvodom zrušenia rozsudku okresného súdu bola krajským súdom zistená nepreskúmateľnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie. Okresný súd sa podľa názoru krajského súdu nevysporiadal s rozhodujúcimi kritériami určovania vyživovacej povinnosti rodiča voči dieťaťu a v III. výroku identifikoval logický rozpor s odôvodnením rozsudku.

II.

Argumentácia sťažovateľov

3. Sťažovatelia v podstate v rámci celej ústavnej sťažnosti rekapitulujú priebeh konania, resp. uvádzajú časti odôvodnenia rozsudku okresného súdu, svojho opravného prostriedku i celé časti odôvodnenia napadnutého uznesenia. Nadväzne iba vo všeobecnosti konštatujú, že krajský súd sa odvolaním sťažovateľky vôbec nezaoberal a na jej odvolacie námietky nereagoval, v dôsledku čoho považujú napadnuté uznesenie za neodôvodnené, nepreskúmateľné, zjavne svojvoľné a arbitrárne. Krajský súd podľa nich úplne ignoroval to, že odvolanie sťažovateľky z 10. augusta 2020 bolo doplnené ďalšími podaniami, v ktorých boli uvedené podstatné odvolacie námietky. Takisto nevysvetlil, prečo došlo k zrušeniu II. výroku rozsudku okresného súdu. Nadväzne sťažovatelia citujú z viacerých nálezov ústavného súdu týkajúcich sa kvality odôvodnenia rozhodnutia všeobecného súdu a konštatujú, že zásah ústavného súdu je nevyhnutný, pretože súd prvej inštancie je viazaný vysloveným právnym názorom odvolacieho súdu.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

4. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka porušenia práv sťažovateľov napadnutým kasačným rozhodnutím krajského súdu, ktorým bolo zrušené rozhodnutie súdu prvej inštancie a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie. Sťažovatelia namietajú, že napadnuté uznesenie neobsahuje riadne odôvodnenie a nereaguje na zásadné odvolacie námietky uplatnené sťažovateľkou.

5. V súvislosti s preskúmaním sťažovateľmi napádaného uznesenia krajského súdu, ktoré nie je rozhodnutím konečným, ústavný súd v súlade so svojou judikatúrou (m. m. I. ÚS 357/2016, III. ÚS 46/2013, II. ÚS 105/09) v prvom rade podotýka, že len výnimočne vstupuje svojou právomocou do rozhodnutí všeobecných súdov, ktoré nie sú konečné, avšak to neznamená, že sa nemôžu vyskytnúť prípady, že aj kasačné rozhodnutia sú spôsobilé citeľne zasiahnuť do základných práv a slobôd účastníka konania, napr. formulovaním ústavne nekonformného záväzného právneho názoru na riešenie veci, ktorý súd nižšej inštancie nemôže nerešpektovať, hoci by sám mal pochybnosti o jeho zlučiteľnosti s ústavným poriadkom. Ochrana poskytovaná základným právam a slobodám fyzickým a právnickým osobám ústavným súdom by nebola účinná, ak by ústavný súd nemohol zasiahnuť a následky porušenia základných práv a slobôd odstrániť skôr, než skončí konanie vo veci konečným rozhodnutím. Ak by ústavný súd zotrval na kategorickom závere o neprípustnosti ústavnej sťažnosti proti kasačným rozhodnutiam, ocitla by sa časť súdneho konania celkom mimo záber akejkoľvek kontroly, lebo by *de facto* bola týmto súdom daná takmer neobmedzená kasačná právomoc, keď prípadné vybočenie z medzí spravodlivého procesu by súd nižšej inštancie nebol oprávnený korigovať a ústavnoprávna ochrana práv účastníkov konania by bola rovnako, cez neprípustnosť ústavnej sťažnosti, vylúčená. Treba dodať, že tieto závery

vychádzajú z účelu samotného konania o ústavnej sťažnosti, ktorým je ochrana základných práv a slobôd jednotlivca podľa čl. 127 ústavy (I. ÚS 42/2020).

6. Ak ústavný súd v minulosti vstúpil svojou právomocou do rozhodnutí všeobecných súdov, ktorými boli zrušené rozhodnutia súdov nižšej inštancie, urobil tak preto, že išlo o prípady, keď ešte pred právoplatným skončením konania vo veci samej bolo v konaní o ústavnej sťažnosti napadnuté právoplatné rozhodnutie, ktorým sa skončila iba určitá časť konania alebo ktorým sa riešila iba určitá parciálna procesná otázka. Podmienkou na pripustenie takejto výnimky však navyše bola skutočnosť, že v konkrétnom prípade muselo ísť o rozhodnutie spôsobilé výrazne a už nezvratným (nereparovateľným) spôsobom zasiahnuť do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou garantovaných základných práv alebo slobôd sťažovateľa, a zároveň námietka ich porušenia sa musela vzťahovať výlučne na dané štádium konania a nemohla byť uplatnená neskôr (IV. ÚS 195/2010), prípadne sa tento negatívny dôsledok musel vzťahovať na výsledok konania a nebolo by ho možné korigovať v ďalšom procesnom postupe alebo v opravných konaniach (IV. ÚS 322/09). Rovnako mohlo ísť o prípad, ak procesným rozhodnutím všeobecného súdu došlo k porušeniu ústavnoprocených práv účastníkov konania (III. ÚS 46/2013). V aktuálne posudzovanej veci však o žiaden z týchto prípadov nejde.

7. Podľa názoru ústavného súdu namietanie nedostatku odôvodnenia a arbitrárnosti napadnutého uznesenia krajského súdu za situácie, keď dôvodom kasácie rozhodnutia bola jeho nepreskúmateľnosť, nemôže byť v tomto prípade samo osebe dôvodom na vyslovenie porušenia práv sťažovateľov. Krajský súd v ňom neuviedol žiaden právny názor, ktorý by kládol na ďalšie rozhodovanie vo veci sťažovateľov záväznú požiadavku vedúce k porušeniu označených práv, ktoré by pri prípadnom neskoršom ústavno-súdnom prieskume meritórneho rozhodnutia už neboli odstrániteľné. Jeho rozhodnutie obsahuje odôvodnenie záveru o nepreskúmateľnosti rozhodnutia a inštrukcie týkajúce sa ďalšieho procesného postupu, v rámci ktorého sa má okresný súd zaoberať výhradami krajského súdu a tiež námietkami účastníkov konania prednesenými v odvolacom konaní. Zvoleným procesným postupom krajský súd usiloval o zachovanie dvojinštančnosti konania a súčasne o materiálne naplnenie práva účastníkov konania na súdnu ochranu. V aktuálnom procesnom štádiu konania tak s ohľadom na rešpektovanie princípu subsidiarity vyplývajúceho z čl. 127 ods. 1 ústavy neprichádza do úvahy zásah ústavného súdu, keďže o veci sťažovateľov bude ďalej prebiehať konanie pred všeobecnými súdmi, v rámci ktorého majú sťažovatelia možnosť uplatniť svoje námietky a taktiež predostrieť svoju argumentáciu týkajúcu sa skutkovej a právnej stránky predmetnej veci. Možno preto uzavrieť, že sťažovatelia disponujú účinnými právnymi prostriedkami na ochranu svojich práv.

8. Sťažovateľom je však nutné dať za pravdu v tom, že krajský súd v rámci odôvodnenia napadnutého rozhodnutia nevysvetlil, prečo došlo k zrušeniu II. výroku rozsudku okresného súdu. Išlo o výrok, ktorým okresný súd neschválil rodičovskú dohodu. Úlohou ústavného súdu však nie je perfekcionisticky „prerábať“ konanie pred všeobecnými súdmi, a to aj keby k nim urobeným dielčím procesným úkonom mal výhrady. Podstatným pre posúdenie veci je to, že aj tento výrok napadla sťažovateľka odvolaním s tým, že ho navrhovala zrušiť. Vo výsledku tak krajský súd sťažovateľke vyhovel, tento výrok neznie v neprospech sťažovateľov, a dôsledok nedostatku odôvodnenia tohto výroku nie je nereparovateľný v ďalšom konaní, ktoré momentálne prebieha na okresnom súde. Zohľadňujúc uvedené okolnosti veci, bolo by nehospodárne zrušiť rozhodnutie

krajského súdu len pre nedostatok odôvodnenia napadnutého uznesenia v tejto časti, keďže nevyvoláva u sťažovateľky konkrétne relevantné negatívne dôsledky, ktoré by už nebolo možné korigovať ďalším procesným postupom.

9. Ústavný súd uzatvára, že v danej veci nezistil dôvody na pripustenie výnimky zo zásady nevstupovať do rozhodnutí súdov, ktorými boli zrušené rozhodnutia súdov nižšej inštancie. Na základe uvedeného tak dospel k záveru, že v danom prípade niet žiadnej spojitosti medzi napadnutým uznesením krajského súdu a namietaným porušením práv sťažovateľov, preto ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

10. V závere ústavný súd podotýka, že v ústavnej sťažnosti je ako jeden zo sťažovateľov uvedený maloletý. K ústavnej sťažnosti však nebol pripojený žiaden právne relevantný doklad, z ktorého by vyplynulo, že maloletý sťažovateľ prostredníctvom kolízneho opatrovníka (§ 31 ods. 2 zákona o rodine) splnomocnil advokáta na podanie tejto ústavnej sťažnosti (§ 34 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

11. Ústavný súd v zhode so svojou doterajšou judikatúrou (napr. I. ÚS 181/2012, II. ÚS 667/2013, I. ÚS 58/2013, I. ÚS 117/2015, III. ÚS 512/2015, II. ÚS 40/2019) konštatuje, že sťažovateľka nepreukázala (nedoložila) aktívnu legitimáciu maloletého, ktorého by vzhľadom na stret jeho záujmu so záujmami sťažovateľky mal zastupovať kolízny opatrovník (splnomocňujúci advokáta v mene maloletého). Na záveroch uvedených v tomto uznesení, ku ktorým ústavný súd spoľahlivo a bez pochybností dospel po podrobnom preskúmaní veci, však nemohla nič zmeniť ani prípadná výzva sťažovateľke na odstránenie tohto nedostatku, a preto o ústavnej sťažnosti sťažovateľov rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia bez toho, aby uplatnil postup podľa § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

12. Napokon považuje ústavný súd za vhodné osobitne sa vyjadriť k odôvodneniu ústavnej sťažnosti ako jej podstatnej náležitosti, keďže od jeho kvality sa v podstate odvíja možnosť prieskumu ústavným súdom. Hoci je koncipovanie odôvodnenia ústavnej sťažnosti plne v kompetencii právneho zástupcu sťažovateľov, ústavný súd nepovažuje za potrebné kopírovať do nej celé pasáže odôvodnenia napadnutých rozhodnutí či obsahu opravných prostriedkov uplatnených sťažovateľmi. Na detailné ozrejenie skutkového a právneho stavu totiž slúžia prílohy k ústavnej sťažnosti (§ 123 ods. 3 zákona o ústavnom súde). V tomto smere úplne postačuje stručné zhrnutie skutkového stavu a právneho posúdenia veci, pričom rozsahovo najväčšia a najpodstatnejšia časť ústavnej sťažnosti by mala byť venovaná relevantnej ústavnoprávnej argumentácii, t. j. v čom konkrétnom vidia sťažovatelia porušenie svojich práv. Inými slovami, dôležitá je relevancia ústavnoprávnych námietok, ktorými sa má ústavný súd zaoberať, nie počet strán ústavnej sťažnosti.

13. Celkom na záver k rozhodnutiu krajského súdu a jeho odôvodneniu (bod 8) nedá ústavnému súdu nedodať, že úlohou krajského súdu ako súdu odvolacieho nie je formálne zrušovanie prvoinstančných rozhodnutí bez náležitého vyslovenia právneho názoru. Takéto rozhodnutie, tobôž, ak odvolací súd mohol vo veci rozhodnúť sám, potom neulhčuje jeho pozíciu pri prípadnom ďalšom prejednaní odvolania pri dôslednom rešpektovaní zákonného príkazu obsiahnutého v § 390 Civilného sporového poriadku (v danej veci v spojení s § 2 ods. 1 Civilného mimosporového

poriadku), ale iba nedôvodne odd'aluje konečné meritórne rozhodnutie, čo je vo veciach súvisiacich so starostlivosťou o maloletých osobitne nežiaduce. Ani táto poznámka ústavného súdu ale nemení nič na zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti sťažovateľov.

14. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľov v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. marca 2022

Miloš Maďar
predseda senátu